

Przedmiotowy system oceniania z języka polskiego

Ocenianie osiągnięć edukacyjnych ucznia z języka polskiego odbywa się w ramach oceniania wewnątrzszkolnego i ma na celu:

- 1) informowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych oraz o postępach w tym zakresie;
- 2) udzielanie uczniowi pomocy w nauce poprzez przekazanie mu informacji o tym, co zrobił dobrze i jak powinien się dalej uczyć;
- 3) udzielanie wskazówek do samodzielnego planowania własnego rozwoju;
- 4) motywowanie ucznia do dalszych postępów w nauce;
- 5) dostarczanie rodzicom informacji o postępach i trudnościach w nauce dziecka oraz o jego szczególnych uzdolnieniach;

Uczeń w trakcie nauki w szkole otrzymuje oceny:

- 1) bieżące;
- 2) klasyfikacyjne:
 - a) śródroczne i roczne,
 - b) końcowe.
2. Oceny są jawne dla ucznia i jego rodziców.
3. Nauczyciel uzasadnia ustaloną ocenę
4. Sprawdzone i ocenione pisemne prace ucznia są przechowywane w gabinecie języka polskiego i udostępniane uczniowi oraz jego rodzicom.

I Przedmiot oceniania

Przedmiotem oceniania są wiadomości, umiejętności ucznia na lekcjach języka polskiego, a zwłaszcza:

- wypowiedzi ustne
- udział w dyskusji (waga argumentów, etyka i kultura wypowiedzi, dokumentowanie tez)
- praca ucznia na lekcji
- prace pisemne sprawdzające w różnej formie: wypracowania, testy, interpretacje utworów
- prace pisemne typu maturalnego (zapowiadane z tygodniowym wyprzedzeniem),
- próbne matury pisane w klasie (w tym przewiduje się możliwość osobnego pisania i oceniania części „czytanie ze zrozumieniem” i „tworzenie tekstu własnego”)
- wypowiedzi typu „matura ustna”.
- wypracowania domowe
- kartkówki 10-15 min. z trzech ostatnich tematów (bez zapowiedzi),
- kartkówki 10-15 min. sprawdzające znajomość treści omawianej lektury (bez zapowiedzi),
- prezentacje w klasie
- referaty
- recytacje
- praca w grupie
- wykonywanie zadań domowych
- wykonywanie dodatkowych zadań samodzielnie przez ucznia

II Sposoby sprawdzania wiadomości i umiejętności

W celu oceniania postępów uczniów stosowane są następujące sposoby sprawdzania wiadomości i umiejętności:

- prace klasowe – co najmniej dwie w semestrze spośród niżej wymienionych:
 - wypracowania będące dłuższą, samodzielną wypowiedzią o różnym charakterze, np. rozprawka,
 - esej, wypowiedź interpretacyjna (przedmiotem rozważań może być utwór liryczny, fragment tekstu jako klucz do odczytania utworu, sposób ujęcia tego samego motywu, tematu w utworach)
 - praca pisemna typu maturalnego
- sprawdzian wiadomości dotyczący problematyki omówionych tekstów literackich, wiedzy

o epoce, filozofii, kierunków artystycznych

- test sprawdzający umiejętność czytania ze zrozumieniem tekstów literackich i nieliterackich
- sprawdzian wiedzy o języku
- pisemne prace domowe
- wypowiedzi ustne na zadany temat, dotyczące omawianych tekstów literackich, zjawisk kulturowych itp.
- wypowiedzi typu „matura ustna”.
- inne sposoby, np.: prace stylistyczne i notatki, referaty, prezentacje wyszukanych i opracowanych materiałów źródłowych, głos w dyskusji, recytacja utworów literackich

III Zasady oceniania

Zasady oceniania uczniów:

- Każdy uczeń oceniany jest zgodnie z zasadami jawności i sprawiedliwości.
 - Ocena klasyfikacyjna, śródroczna i roczna i końcowa nie jest średnią arytmetyczną ocen uzyskanych w ciągu semestru (roku).
 - Oceny częściowe mają różną wagę – najbardziej znaczące wskazują na poziom opanowania podstawowych umiejętności przedmiotowych, czyli tworzenia dłuższych samodzielnych wypowiedzi mówionych i pisanych, dotyczących odczytywania tekstów kultury.
 - Podstawą do klasyfikacji śródrocznej i końcowej jest uzyskanie co najmniej pięciu ocen częściowych z różnych rodzajów aktywności, np. praca klasowa, praca domowa, odpowiedź ustna.
 - Uczeń ma prawo do poprawy oceny z każdej formy aktywności, np. z pracy klasowej, domowej, lub odpowiedzi ustnej. Poprawa powinna nastąpić w ciągu tygodnia. Konkretny termin uczeń powinien uzgodnić z nauczycielem.
 - O czasie, zakresie i formie 2-godzinnych prac klasowych uczniowie są powiadamiani na tydzień przed ich terminem.
 - Każda wypowiedź ustna i pisemna zostanie oceniona pod względem zgodności z tematem, wartości merytorycznej, kompozycji i kultury języka.
 - Dwa razy w ciągu semestru można zgłosić nieprzygotowanie do lekcji, ale materiał trzeba zaliczyć w uzgodnionym z nauczycielem terminie.
 - Po każdej odpowiedzi ustnej i pisemnej nauczyciel udziela informacji, co uczeń zrobił dobrze a co powinien poprawić. Wypowiedź ustna zostanie opatrzona ustną informacją nauczyciela, a pisemna – pisemnym komentarzem.
- Uczeń jest zobowiązany zwrócić nauczycielowi po przeanalizowaniu na lekcji wszystkie pisemne formy sprawdzania jego osiągnięć, gdyż nauczyciel przechowuje je do końca bieżącego roku szkolnego jako dokumentację procesu edukacyjnego.

IV Wymagania na poszczególne oceny śródroczne, roczne i końcowe:

- **ocena celująca** – otrzymuje ją uczeń, którego zainteresowanie przedmiotem wykracza poza program, czyta dodatkowe pozycje lekturowe, publikacje naukowe i potrafi erudycję polonistyczną wykorzystać w pracy na lekcji, samodzielnie i niezależnie formułuje sądy i potrafi je umotywić; pozostałe wymagania są takie, jak na ocenę bardzo dobrą.
- **ocena bardzo dobra** – uczeń opanował całość materiału omawianego na lekcji i opracowanego w ramach pracy domowej, napisał wszystkie prace domowe i klasowe, przeczytał wszystkie zadane lektury i uzyskał bardzo dobre oraz dobre oceny częściowe, a ponadto brał aktywny udział w lekcjach, tworzone przez niego wypowiedzi były wyczerpujące, poprawne pod względem merytorycznym, cechowała je wysoka kultura języka. Z prac klasowych i sprawdzianów otrzymał oceny bardzo dobre.
- **ocena dobra** – uzyskuje ją uczeń, który poprawnie opanował materiał, napisał i oddał wszystkie prace domowe, napisał wszystkie prace klasowe, przeczytał wskazane lektury, starał się brać czynny udział w lekcji, uzyskał przede wszystkim dobre, ale również bardzo dobre i nieliczne dostateczne oceny częściowe. Wypowiada się poprawnie, kompozycja wypowiedzi

również nie budzi zastrzeżeń. Z prac klasowych i sprawdzianów otrzymał oceny dobre i bardzo dobre.

- **ocena dostateczna** – otrzymuje ją uczeń, który w stopniu dostatecznym opanował materiał, sporadycznie bierze udział w lekcji, oddaje prace z opóźnieniem, a są one przeciętne pod względem poprawności językowej i wartości merytorycznej. Nie przeczytał wszystkich wskazanych lektur, jest niesystematyczny w przygotowywaniu się do zajęć, większość prac klasowych została oceniona na dostateczny.

- **ocena dopuszczająca** – jeśli uczeń opanował materiał w stopniu minimalnym, nie pracuje systematycznie na lekcji oraz w domu, sporadycznie oddaje prace pisemne, które zawierają błędy merytoryczne, stylistyczne, kompozycyjne i językowe.

- **ocena niedostateczna** – jeśli nie zostały spełnione powyższe kryteria tj. uczeń nie opanował podstawy programowej, nie pracował systematycznie, nie przygotowywał się do zajęć, nie odrabiał prac domowych, nie czytał lektur, nie odpowiadał na lekcjach, większość prac klasowych i wypowiedzi ustnych została oceniona na niedostateczny.

V Kryteria oceny prac pisemnych:

- **ocena celująca** – rozumienie tematu w całości i realizowanie go w sposób pogłębiony i oryginalny; temat jest opracowany metodologicznie, a analizie towarzyszy duża erudycja; uczeń wywodzi trafne i pogłębione wnioski, doskonale odczytuje ideę dzieła, wskazuje uniwersalne, indywidualne lub charakterystyczne wartości etyczne i estetyczne wpisane w dzieło; praca jest zorganizowana w oparciu o wyraźny pomysł kompozycyjny lub świadomie podporządkowana wybranej formie pomysłu autorskiego, wykazuje bogactwo słownictwa i stylu i jest poprawna pod względem językowym, uczeń swobodnie posługuje się właściwą terminologią teoretycznoliteracką, filozoficzną itp., wykorzystuje wszystkie możliwe konteksty interpretacyjne.

- **ocena bardzo dobra** – rozumienie tematu w całości i realizowanie go w wielu aspektach; poprawne i w miarę oryginalne odczytanie sensów i określenie funkcji środków artystycznego wyrazu oraz środków językowych; dostrzeganie i wykazywanie wielowarstwowości znaczeniowej tekstu; właściwe odczytanie idei dzieła, wyrażenie swojego stosunku do niej; dostrzeganie uniwersalnych, etycznych i estetycznych wartości wpisanych w dzieło; praca jest wyraźnie uporządkowana, zachowane są proporcje pomiędzy kolejnymi częściami kompozycyjnymi, jak i akapitami; język i styl poprawny, dbałość o właściwy dobór słów i zwrotów, swobodne posługiwanie się właściwą terminologią teoretycznoliteracką, filozoficzną itp., obecność kilku kontekstów interpretacyjnych.

- **ocena dobra** – uczeń rozumie temat w całości i realizuje go, podejmuje próbę analizowania, traktując ją jako podstawę interpretacji; poprawnie odczytuje sensy słów w kontekście większej całości; poprawnie określa intencje nadawcy; poszukuje kontekstów interpretacyjnych; bada strukturę tekstu i określa jej funkcje; wyciąga wnioski, używa ich jako argumentów, właściwie syntetyzuje, uogólnia; dostrzega i hierarchizuje wartości etyczne i artystyczne tekstu; tekst jest uporządkowany, logiczny, spójny, zachowane są proporcje pomiędzy poszczególnymi częściami kompozycyjnymi pracy; praca jest poprawna pod względem języka i stylu, zauważa się staranność w doborze słów i zwrotów oraz dość swobodne posługiwanie się właściwą terminologią teoretycznoliteracką.

- **ocena dostateczna** – uczeń rozumie temat i stara się go zrealizować, podejmuje próbę analizowania, traktując ją jako podstawę interpretacji; odczytuje sensy słów w kontekście zdania, akapitu; dostrzega intencje nadawcy i poszukuje podstawowego kontekstu interpretacyjnego; odczytuje ideę tekstu, wyciąga poprawne wnioski, właściwie uogólnia, dobiera odpowiednią formę, zaś tekst jest uporządkowany i spójny; praca jest napisana niewyszukanym, ale poprawnym stylem.

- **ocena dopuszczająca** – uczeń nie w pełni rozumie temat i tylko w części go realizuje, podejmuje próbę analizowania, w sposób niepełny odczytuje sensy słów w kontekście zdania,

podejmuje próbę wnioskowania i uogólniania; nie potrafi w pełni odczytać podstawowej idei dzieła (tematu, zagadnienia); praca jest niejednorodna pod względem formy, niezbyt spójna, nieuporządkowana; w pracy występują błędy w zakresie składni, fleksji, leksyki, frazeologii, ortografii; niezbyt bogaty styl i słownictwo.

• **ocena niedostateczna** – praca zaledwie w minimalnym stopniu łączy się z tematem, brak w niej elementów analizy, bardzo słaba interpretacja problemu, forma pracy nieokreślona, błędna kompozycja, brak uporządkowania; praca zawiera liczne i różnorodne błędy językowe i stylistyczne.

Wypracowania typu maturalnego oceniane są według kryteriów maturalnych:

a) rozprawka:

A - sformułowanie stanowiska wobec problemu podanego w poleceniu – 6 pkt. (3,0)

B - uzasadnienie stanowiska – 18 pkt. (12,6,4,0)

C- poprawność rzeczowa – 6 pkt (3,0)

D- zamysł kompozycyjny – 6pkt. (3,0)

E- spójność lokalna – 2 pkt. (1, 0)

F- styl tekstu – 4 pkt. (2, 0)

G- poprawność językowa – 6 pkt. (3, 0)

H- poprawność zapisu – 4 pkt. (2, 0)

Razem: 50 punktów

b) interpretacja utworu poetyckiego:

A- koncepcja interpretacyjna – 9 pkt. (6, 3, 0)

B- uzasadnienie tezy interpretacyjnej – 15 pkt. (10, 5, 0)

C- poprawność rzeczowa – 4 pkt. (2, 0)

D- zamysł kompozycyjny – 6 pkt. (3, 0).

E- spójność lokalna – 2 pkt. (1, 0)

F- styl tekstu – 4 pkt. (2, 0).

G- poprawność językowa – 6 pkt. (3, 0)

H- poprawność zapisu – 4 pkt. (2,0)

Razem: 50 punktów

VI Odpowiedzi ustne:

Odpowiedź ustna może obejmować problematykę omawianej lektury, wiadomości z trzech ostatnich lekcji oraz pracę domową.

Ocenę niedostateczną uczeń otrzymuje, gdy:

• odmawia odpowiedzi lub popełnia rażące błędy merytoryczne, nie zna treści omawianej lektury, nie przygotował pracy domowej.

Ocena dopuszczająca:

• uczeń w nikłym stopniu orientuje się w omawianej problematyce lub treści lektury
• uzyskanie odpowiedzi wymaga częstych pytań pomocniczych nauczyciela
• odpowiedzi mają formę pojedynczych wyrazów lub urywanych zdań, cechuje je ubóstwo językowe i stylistyczne.

Ocena dostateczna:

• uczeń zna omawianą problematykę, przeczytał lekturę, czasami potrzebuje pytań pomocniczych nauczyciela
• poprawność językowa jest właściwa dla wypowiedzi ustnej.

Ocena dobra:

• uczeń zna i rozumie problematykę zagadnienia, które omawia, zna treść omawianej książki, nie potrzebuje pytań pomocniczych nauczyciela, posługuje się poprawną polszczyzną.

Ocena bardzo dobra:

• uczeń zna i rozumie problematykę zagadnienia, bardzo dobrze zna treść książki, omawia ją w sposób pogłębiony odwołując się do odpowiednich kontekstów

- wypowiedź jest przemyślana, prawidłowo skomponowana, cechuje ją bogaty język i styl.

Ocena celująca:

- uczeń spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, jego wypowiedź wykracza poza wiedzę programową.

VII Przeliczenie punktów na oceny:

98 % 100% – celujący

90 – 97 % – bardzo dobry

75 – 89 % – dobry

51 – 74 % – dostateczny

40 – 50 % – dopuszczający

39 – 0 % – niedostateczny

VIII Przygotowanie ucznia do lekcji

Jako zasadę przyjmuje się, że uczeń jest zawsze przygotowany do lekcji, tzn. ma podręcznik, uzupełniony zeszyt (notatki ze wszystkich lekcji, wszystkie zadania domowe), tekst omawianej lektury, inne wskazane przez nauczyciela pomoce dydaktyczne.

Wyjątek od powyższej zasady stanowią zdarzenia losowe uniemożliwiające przygotowanie do lekcji oraz dłuższa nieobecność.

Uczeń nieobecny na lekcji bezwzględnie ma obowiązek zaliczenia materiału tzn. uzupełnienia notatek i odrobienia zadania domowego, napisania pracy klasowej czy sprawdzianu itp. W przypadku niezaliczenia materiału otrzymuje ocenę niedostateczną

Dwa razy w semestrze uczeń może być nieprzygotowany do lekcji bez ponoszenia konsekwencji, ale nie dotyczy to lekcji, na które zapowiedziane były wcześniej jakieś formy sprawdzania wiadomości lub umiejętności (np. sprawdzian, praca klasowa, napisanie wypracowania domowego, przeczytanie lektury itp.).

Nieprzygotowanie do lekcji należy zgłaszać nauczycielowi przed rozpoczęciem zajęć, w innym przypadku uczeń może otrzymać ocenę niedostateczną.

Za brak zadania domowego uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną.

Za aktywny udział w lekcji uczeń otrzymuje plusy przeliczane na ocenę bardzo dobrą (pięć plusów = bardzo dobry za aktywność). Analogicznie – za brak udziału w lekcji, brak podręcznika, zeszytu, tekstu lektury lub innych pomocy wskazanych przez nauczyciela- uczeń otrzymuje minusy przeliczane na ocenę niedostateczną (trzy minusy = ocena niedostateczna za aktywność).

Za niesamodzielne wykonywanie zadań i pisanie sprawdzianów uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną bez możliwości jej poprawienia.

IX Poprawianie ocen

Uczeń może poprawić ocenę ze sprawdzianów, testów, sprawdzianów ze znajomości lektur i prac klasowych **jeden raz** po konsultacji z nauczycielem, który w rozmowie z uczniem ustali przyczyny niepowodzeń szkolnych, termin i formę zaliczenia. Obie oceny są zapisane w dzienniku..

W przypadku nieusprawiedliwionej nieobecności ucznia na sprawdzianie, pracy klasowej, teście, sprawdzianie z lektury nauczyciel ma prawo w dowolnym terminie i formie sprawdzić znajomość obowiązujących ucznia wiadomości i umiejętności.

W przypadku usprawiedliwionej nieobecności ucznia na powyższych formach sprawdzania osiągnięć nauczyciel ustala z uczniem warunki i tryb zaliczenia (uczeń występuje z inicjatywą zaliczenia).

X Tryb i warunki uzyskania wyższych niż przewidywane ocen rocznych (semestralnych)

Uzyskanie ocen rocznych (semestralnych) wyższych niż przewidywane możliwe jest w przypadku, gdy:

- a) uczeń systematycznie uczęszczał na zajęcia (nie ma godzin nieusprawiedliwionych),
- b) aktywnie uczestniczył w lekcjach,

- c) systematycznie odrabiał prace domowe,
 - d) przeczytał lekturę
 - e) napisał wszystkie wypracowania
 - f) był obecny na wszystkich pracach klasowych
- d) przewidywana ocena roczna (semestralna) jest o jeden stopień niższa od oczekiwanej.
Jeżeli uczeń spełnia powyższe warunki, nauczyciel może ustalić dodatkowy termin w celu ponownego sprawdzenia wiadomości ucznia w formie pisemnej i ustnej.

XI Zastrzeżenia do oceny klasyfikacyjnej

1. Uczeń lub jego rodzice mogą zgłosić zastrzeżenia do dyrektora szkoły, jeżeli uznają, że roczna ocena klasyfikacyjna z języka polskiego została ustalona niezgodnie z przepisami dotyczącymi trybu ustalania oceny..
2. Zastrzeżenia zgłasza się od dnia ustalenia rocznej oceny klasyfikacyjnej nie później niż w terminie 2 dni roboczych od dnia zakończenia rocznych zajęć dydaktyczno-wychowawczych.
3. W przypadku stwierdzenia, że roczna ocena klasyfikacyjna została ustalona niezgodnie z przepisami dotyczącymi trybu ustalania tej oceny, dyrektor szkoły powołuje komisję, która: przeprowadza sprawdzian wiadomości i umiejętności ucznia oraz ustala roczną ocenę klasyfikacyjną z języka polskiego..
4. Ustalona przez komisję ocena klasyfikacyjna z zajęć edukacyjnych nie może być niższa od ustalonej wcześniej oceny.
5. Uczeń, który z przyczyn usprawiedliwionych nie przystąpił do sprawdzianu w wyznaczonym terminie, może przystąpić do niego w dodatkowym terminie wyznaczonym przez dyrektora szkoły w uzgodnieniu z uczniem i jego rodzicami,

Dostosowanie wymagań do opinii i orzeczeń poradni psychologiczno – pedagogicznych

Nauczyciel na podstawie opinii i orzeczeń poradni pedagogiczno-psychologicznych dostosowuje wymagania edukacyjne do indywidualnych potrzeb i możliwości ucznia, u którego stwierdzono zaburzenia i odchylenia rozwojowe lub specyficzne trudności w uczeniu się.

Oprac. Danuta Szlaużys